

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 257/2021-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Adrianou Ručkayovou, Inovecká 8, Nové Mesto nad Váhom, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 23 C 30/2019 z 24. júna 2019 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 140/2019 z 13. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. novembra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 30/2019 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 140/2019. Sťažovateľ žiada zrušiť na uznesenie okresného súdu č. k. 23 C 30/2019 z 24. júna 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a uznesenie krajského súdu č. k. 9 Co 140/2019 z 13. septembra 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a vec vrátiť okresnému súdu na nové konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Sťažovateľ podal 5. júna 2019 na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal od žalovanej strany vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 10 841,20 eur, ktoré vzniklo z dôvodu, že žalovaná užíva byt vo vlastníctve sťažovateľa, a to aj napriek tomu, že 31. augusta 2018 zanikol súhlas sťažovateľa s užívaním predmetného bytu a žalovaná tak užíva od 1. septembra 2018 tento byt bez právneho

titulu, pričom sťažovateľovi neuhrádza žiadne plnenie ako odmenu za užívanie bytu. Sťažovateľ podal na okresnom súde súčasne aj návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým žiadal okresný súd, aby zriadil záložné právo na inú nehnuteľnosť (byt), ktorá je vo vlastníctve žalovanej strany. Svoj návrh odôvodňuje tým, že sa dozvedel, že žalovaná má v úmysle byt, ktorý má vo svojom výlučnom vlastníctve, predať, a teda existuje odôvodnená obava, že v prípade, ak by bol v konaní úspešný, jeho pohľadávka bude nevykonateľná práve z dôvodu, že žalovaná sa medzičasom zbaví bytu, ktorý je jej jediným majetkom. Žalovaná navyše nastúpila aj na materskú dovolenku, pričom má aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť, a preto by v prípade, ak by bol sťažovateľ v spore úspešný, mohlo byť vykonanie rozhodnutia zmarené alebo sťažené. Na preukázanie svojich tvrdení predložil sťažovateľ súdu ako dôkaz aj inzeráty o predaji predmetného bytu, o ktorých sa dozvedel z verejne prístupných portálov.

4. Okresný súd návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol, čo odôvodnil tým, že sťažovateľ neosvedčil obavu z budúceho zmarenia exekúcie. Cena bytu je podľa názoru okresného súdu niekoľkonásobne vyššia ako pohľadávka žalobcu, ktorá by mala byť zabezpečená, a teda nie je naplnená požiadavka primeranosti zásahu do práv žalovanej. Navyše ak by žalovaná byt aj predala, tak by získala predajom dostatočné finančné prostriedky, aby mohla uspokojiť pohľadávku sťažovateľa.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu 22. júla 2019 odvolanie, ktorým žiadal, aby krajský súd odvolaním napadnuté uznesenie zmenil tak, že nariadi zabezpečovacie opatrenie zriadením záložného práva na byt vo výlučnom vlastníctve žalovanej, a to v prospech sťažovateľa na zabezpečenie vymoženía jeho pohľadávky vo výške 10 841,20 eur. V odvolaní sťažovateľ uviedol, že žalovaná je síce výlučnou vlastníčkou bytu, a teda je oprávnená ním disponovať, ale na byte viazne hypotéka, ktorá je podľa kúpnej zmluvy vo výške približne 110 000 eur. Zároveň v odvolaní sťažovateľ poukázal na to, že prílohou k návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia boli aj inzeráty svedčiace o úmysle žalovanej byt predať a keďže sťažovateľ v tomto byte istý čas v roku 2018 aj býval, tak nemá žiadne pochybnosti o tom, že ide o predmetný byt. Sťažovateľ pripojil k odvolaniu aj kúpnu zmluvu (z 12. septembra 2014), z ktorej je zrejmé, za akú cenu žalovaná byt kúpila. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľ doložil k odvolaniu aj fotografie z bytu žalovanej, ktoré boli vyhotovené sťažovateľom v čase, keď v tomto byte spoločne so žalovanou bývali, a ktoré preukazujú, že ide o totožný byt, ako je byt uvedený v inzeráte.

6. Krajský súd uznesenie okresného súdu potvrdil s odôvodnením, že sťažovateľ ničím neosvedčil, že existuje obava, že exekúcia bude ohrozená, pretože nepreukázal, že by sa žalovaná chcela prípadným prevodom nehnuteľnosti zbavovať svojho majetku s cieľom ukrátiť uspokojenie pohľadávky sťažovateľa, a rovnako sa krajský súd stotožnil aj so záverom okresného súdu, že ďalším dôvodom, pre ktorý nebolo možné nariadiť zabezpečovacie opatrenie, je aj to, že v prípade jeho nariadenia by nebola rešpektovaná zásada proporcionality. Krajský súd ďalej uviedol, že nie je zrejmé, aký úver si žalovaná zobrala, ako bol splácaný a akou sumou by bola po prípadnom predaji bytu povinná uspokojiť záložného veriteľa. Podľa krajského súdu sťažovateľ v odvolaní uviedol, že byt je zaťažený hypotékou podľa kúpnej zmluvy približne vo výške 100 000 eur, kde ako dôkaz označil kúpnu zmluvu, ktorú ale nedoložil k odvolaniu, a tak všetky skutočnosti, ktoré uvádzal, zostali len v rovine nepodložených tvrdení. Krajský súd uviedol aj to, že sťažovateľ síce v odvolaní uviedol aj fotografie bytu, ktoré sám urobil a ktoré preukazujú, že ide o ten istý byt, ktorý sa uvádza v inzeráte, avšak tieto fotografie, rovnako ako kúpnu zmluvu k odvolaniu nepripojil.

7. Krajský súd ďalej neakceptoval (bod 12.1 uznesenia krajského súdu) tvrdenie sťažovateľa, že nariadenie zabezpečovacieho opatrenia spĺňa aj zásadu primeranosti, keď sťažovateľ poukázal na to, že žalovaná má síce aktuálne platné neodkladné opatrenie na užívanie bytu, v ktorom aktuálne býva, avšak ide len o dočasné rozhodnutie, ktoré znie len na užívanie bytu, nie jeho bezplatnosť, resp. bezodplatnosť. K možnému narastaniu pohľadávky sťažovateľa voči žalovanej uviedol krajský súd, že pre zabezpečovacie opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie a nie je možné prihliadať na to, že v budúcnosti môže byť peňažná pohľadávka vyššia. Krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu, pokiaľ ide o neprimeranosť zásahu do majetkových práv žalovanej vzhľadom na uplatnenú pohľadávku v sume 10 841 eur v pomere k hodnote predmetného bytu a v závere svojho rozhodnutia (bod 14 uznesenia krajského súdu) uviedol, že sťažovateľ nepreukázal, že byt, ktorý je podľa predloženého inzerátu ponúknutý na predaj, je bytom [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve žalovanej. Podľa krajského súdu sťažovateľ v odvolaní uviedol, že na preukázanie svojich tvrdení pripája aj fotografie, ktoré ním boli vyhotovené, ale tieto, rovnako ako kúpnu zmluvu k odvolaniu nepripojil.

8. V rámci skutkového stavu, ktorý je predmetom konania pred všeobecnými súdmi, je z príloh, a to konkrétne z odvolania sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, zrejmé, že žalovaná užíva byt [REDAKOVANÉ] (byt vo vlastníctve sťažovateľa, ktorý žalovaná podľa jeho tvrdenia užíva bez právneho titulu). Ďalej je zrejmé, a to z rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 38P 236/2018-39 z 10. januára 2019 (bod 7 odôvodnenia rozsudku), ktorým bola schválená rodičovská dohoda, že žalovaná prenajíma byt na [REDAKOVANÉ], ktorého je vlastníčkou, a to za sumu 500 eur mesačne. Na informatívnom výpise z katastra nehnuteľností vytvorenom cez katastrálny portál, a to konkrétne na čiastočnom výpise z listu vlastníctva [REDAKOVANÉ], ktorý tvorí prílohu ústavnej sťažnosti, je uvedená poznámka o začatí súdneho konania na Okresnom súde Bratislava III sp. zn. 12C 36/2019 k bytu [REDAKOVANÉ] (byt užívaný žalovanou) vo veci nahradenia prejavu vôle na darovacej zmluve č. P-539/19.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

10. Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd v bode 12.1 a v bode 14 svojho uznesenia uvádza, že sťažovateľ k odvolaniu nepripojil kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalovaná nadobudla do svojho výlučného vlastníctva predmetný byt a ani nepripojil k odvolaniu fotografie, z ktorých vyplýva, že v inzerátoch uvedený byt je bytom vo vlastníctve žalovanej. Z potvrdenia o elektronickom podaní odvolania cez portál <www.slovensko.sk> a tiež aj z notárskej zápisnice č. N 729/2019, Nz 38624/2019, NCR1s 39451/2019 zo 6. novembra 2019 o osvedčení právne významnej skutočnosti – obsah elektronického spisu konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 9 Co 140/2019 vyplýva, že prílohou odvolania bola nielen kúpna zmluva, ale aj dve fotografie bytu žalovanej. Obsahom spisu konania o odvolaní teda boli aj tie dôkazy, o ktorých krajský súd tvrdí, že ich sťažovateľ k odvolaniu nepripojil.

11. Krajský súd tak pri rozhodovaní o odvolaní nezohľadnil dôkazy, ktoré sťažovateľ označil a aj ich riadne doložil. Sťažovateľ dôvodí tým, že ak by bol krajský súd zohľadnil predmetné dôkazy, tak by nemohol dospieť k záverom, aké uvádza v odôvodnení uznesenia. Sťažovateľ taktiež

poukázal na to, že ak by súd zohľadnil kúpnu zmluvu, bolo by možné po porovnaní s kúpnu cenou bytu dospieť k približnej predstave, aká suma finančných prostriedkov by ostala na uspokojenie pohľadávky sťažovateľa, ak by banka ako prednostný záložný veriteľ pristúpila k výkonu záložného práva. Keďže krajský súd nezohľadnil všetky dôkazy, ktoré označil a doložil sťažovateľ, je uznesenie krajského súdu nepreskúmateľné. Sťažovateľ poukázal aj *per analogiam* na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 154/08 z 26. februára 2009.

12. Tým, že sa dôkazy, ktoré sťažovateľ doložil do súdneho spisu, v spise nenachádzajú a na ich absenciu poukazuje aj krajský súd, sa sťažovateľovi uprelo právo na súdnu ochranu. V tejto súvislosti poukázal sťažovateľ v rámci svojej argumentácie aj na ďalšie rozhodnutia ústavného súdu, a to na nález č. k. I. ÚS 26/94 z 10. mája 1994 a uznesenie č. k. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005.

13. Pokiaľ ide o primeranosť zásahu, sťažovateľ dôvodí tým, že krajský súd nesprávne vykonal test proporcionality, argumentačne odkazujúc na odmietajúce uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 144/2017 z 22. marca 2017 a nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 104/2017 z 19. apríla 2017. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že ak by bolo v jeho prospech zriadené zabezpečovacie opatrením záložné právo, trvalo by buď do zamietnutia jeho žaloby, alebo do doby, kým by žalovaná neuspokojila pohľadávku sťažovateľa v prípade, ak by bol v súdnom spore úspešný, pričom počas celej tejto doby by došlo len k minimálnemu zásahu do práv žalovanej. Ale v prípade, ak zabezpečovacie opatrenie nie je nariadené, sťažovateľ je v stave trvalej právnej neistoty, pretože žalovaná je matkou dvoch detí a vzhľadom na jej životnú situáciu a zámer predat' byt je tu odôvodnená obava, že žalovaná sa zbavuje majetku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Účelom konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je poskytnúť fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá je sťažovateľom, ochranu jej základných práv a slobôd zaručených ústavou alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podaný návrh ústavný súd predbežne prerokoval podľa § 56 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Ústavný súd nie je oprávnený vykonávať revíziu nedostatkov konania pred všeobecnými súdmi, ale jeho ústavou mu zverená právomoc mu umožňuje poskytnúť sťažovateľovi ochranu, a to pokiaľ je rozhodnutie všeobecných súdov ústavne neudržateľné.

16. V tomto prípade je zrejmé, že základnou východiskovou úvahou pre rozhodnutie okresného súdu je, že nariadenie zabezpečovacieho opatrenia by bolo neprimeraným zásahom do majetkových práv žalovanej protistrany. Sťažovateľ odôvodňoval svoju obavu tým, že žalovaná mu aktuálne (v čase podania žaloby) dlží sumu 10 841 eur, pričom zaplataenia tejto sumy sa domáha žalobou. Podľa tvrdení sťažovateľa je zrejmý úmysel žalovanej predat' byt, ktorého je výlučnou vlastníčkou, pričom tento byt je zaťažený hypotékou, a preto má obavu, že ak žalovaná predá byt, nebude mať z čoho zaplatiť mu jeho pohľadávku. Sťažovateľ poukazuje aj na osobné pomery žalovanej, ktorá je matkou dvoch detí a má len malé príjmy.

17. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalovaná nadobudla byt, na ktorom žiada sťažovateľ zriadiť záložné právo na zabezpečenie vymoženía pohľadávky sťažovateľa vo výške 10 841 eur, a to v roku 2014, od sťažovateľa. Kúpna cena za byt mala byť podľa zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu z 12. septembra 2014 (čl. VI zmluvy) vo výške 114 500 eur, pričom suma 4 500 eur mala byť pri podpise tejto zmluvy uhradená predávajúcemu v hotovosti a suma 110 000 eur mala byť uhradená z hypotekárneho úveru. V predmetnej zmluve, ktorá tvorí prílohu ústavnej sťažnosti, je pri špecifikácii prevádzaného bytu uvedené „súpisné číslo ■■■■■“ [čl. I bod 1 písm. a) zmluvy], pričom podľa výpisu z katastra nehnuteľností by malo ísť o súpisné číslo ■■■■■, ostatné identifikačné údaje súhlasia. Keďže ide o prílohu doloženú sťažovateľom, ústavný súd vychádza z údajov uvádzaných v predmetnej zmluve. Ďalej je zrejmé, že žalovaná prinajmenšom do schválenia rodičovskej dohody rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 38P 236/2018-39 z 10. januára 2019 prenajímala tento byt za sumu 500 eur mesačne.

18. Z konania pred okresným súdom a krajským súdom nie je zrejmé, že by bol sťažovateľ dôvodil tým, že by si žalovaná neplnila riadne svoje povinnosti voči banke, ktorá jej poskytla hypotekárny úver. Je teda dôvodné predpokladať, že časť hypotekárneho úveru už je splatená, čo v kontexte s tým, že nehnuteľnosť na cene neklesla, ale veľmi pravdepodobne skôr stúpila, znamená, že ak by žalovaná byt predala a vyplatila hypotekárny úver banke, tak jej zostane dosť prostriedkov, aby uhradila sumu 10 841 eur, a to v prípade, ak bude sťažovateľ v spore proti žalovanej úspešný. Konajúce všeobecné súdy ďalej dospeli k názoru, že sťažovateľ nepreukázal, že by sa žalovaná chcela prípadným prevodom nehnuteľnosti zbavovať svojho majetku s cieľom ukrátiť uspokojenie pohľadávky sťažovateľa.

19. Závery okresného súdu a krajského súdu o neprimeranosti nariadenia navrhovaného zabezpečovacieho opatrenia a tiež o tom, že sťažovateľ nepreukázal, že by sa žalovaná zbavovala svojho majetku s cieľom zmariť alebo sťažiť uspokojenie sťažovateľa, považuje ústavný súd za ústavne udržateľné a dostatočne odôvodnené.

20. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, ktorá sa týka vady spočívajúcej v tom, že krajský súd, hoci mal k dispozícii dôkazy, ktoré mu sťažovateľ s odvolaním doložil, tieto nevzal do úvahy, ale, práve naopak, chybné dôvodil (v bode 14 uznesenia krajského súdu) ich nepripojením k odvolaniu, tak notárska zápisnica č. N 729/2019, Nz 38624/2019, NCRIs 39451/2019 zo 6. novembra 2019 osvedčuje, že fotografie, ako aj zmluva by sa v súdnom spise spolu s odvolaním mali nachádzať. Táto časť argumentácie sťažovateľa by bola pre rozhodovanie ústavného súdu relevantná v prípade, ak by rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu nebolo ústavne udržateľné v záveroch o neprimeranosti navrhovaného zabezpečovacieho opatrenia. To znamená, že nezákonnosť v konaní pred krajským súdom spočívajúca v opomenutí doložených dôkazov by prerástla do neústavnosti v prípade, ak by na to, ako rozhodli všeobecné súdy, nepostačovalo už to, že navrhované zabezpečovacie opatrenie by bolo v tomto prípade neprimerané (v súvislosti aj s okolnosťami uvedenými v bodoch 17 a 18 tohto odôvodnenia).

21. Nad rámec uvedeného je ale potrebné uviesť aj to, že zámer predat' nehnuteľnosť a pred samotným predajom ju inzerovať skôr svedčí o tom, že predávajúci chce za nehnuteľnosť získať čo najvyššiu kúpnu cenu. Táto okolnosť skôr podporuje názor okresného súdu, že sťažovateľ nepreukázal, že by sa žalovaná zbavovala svojho majetku s cieľom zmariť alebo sťažiť uspokojenie sťažovateľa.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na účinný opravný prostriedok okresným súdom:

22. Pokiaľ ide o rozhodovanie ústavného súdu vo vzťahu k postupu v konaní pred okresným súdom a vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, vzhľadom na to, že proti rozhodnutiu okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok, teda odvolanie, ktoré sťažovateľ aj podal a o ktorom rozhodol krajský súd, ústavný súd nemá právomoc konať vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu okresného súdu. To podmieňuje odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na účinný opravný prostriedok krajským súdom:

23. Vo vzťahu k rozhodovaniu krajského súdu a jeho uzneseniu ústavný súd dospel k názoru, že jeho rozhodnutie je ústavne udržateľné, a to aj napriek vade spočívajúcej v opomenutí dôkazov, ktoré pripojil sťažovateľ k svojmu odvolaniu. Aj pri nezohľadnení časti odvolacej argumentácie sťažovateľa uznesenie krajského súdu nezaložilo stav, ktorý by bol v extrémnom nesúlade s požiadavkou ústavnej konformnosti rozhodovania, pretože krajský súd sa stotožnil s tou časťou argumentácie okresného súdu, ktorá bola pre rozhodnutie v danej veci ťažiskovou a na ktorej bolo možné dospieť, a to aj pri existencii spomenutej vady, k ústavne udržateľnému rozhodnutiu. Ústavný súd preto v časti ústavnej sťažnosti, ktorá sa týka namietania postupu krajského súdu, dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu